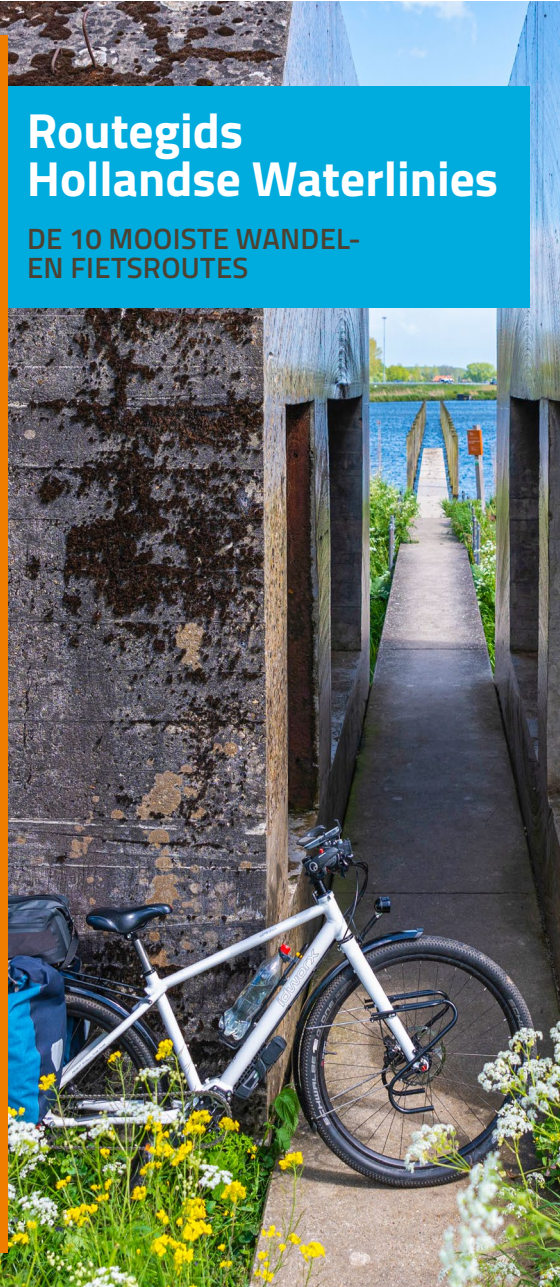

**TUSSEN LER
EN BIESBOSCH**

**Routegids
Hollandse Waterlinies**

**DE 10 MOOISTE WANDEL-
EN FIETSRoutes**

FEITEN EN CIJFERS

REGIO PACT VAN LOEVESTEIN

- 50 km van Fort bij Everdingen tot Fort bij Steurgat
- 3 tot 8 km breedte inundaties
- 9 forten, 1 slot, 2 vestingen en 2 batterijen
- Ruim 200 betonnen werken
- 30 waterwerken
- Gebouwd tussen 1815 en 1940

INHOUD

Het verhaal van de Hollandse Waterlinies

4

Water als Wapen (48 km)	6
Lingewaalroute (42 km)	8
Waterlinie in de Vestingdriehoek (36,1 / 56,8 km)	10
Biesbosch Fortentocht (69,8 km)	12
Rondje Pontje Pannerden (36 km)	14

Rondje Liniepontje (10 km)	16
Goilberdingepad (18,5 km)	18
Pontjesroute Loevestein (12,3 km)	20
Rondje Woudrichem (14 km)	22
Belevingsroute rondom Fort Pannerden (1,5 km)	24
Tips: meer routes en bezienswaardigheden	26

COLOFON

Fotografie: Abe Jonker, David Schurink - (Dutch Drone Views), Jessica de Korte, Martin van Lokven, Ministerie van Beeld, Stichting Uiterwaarde, VVV Biesboschlinie

Informatie:
info@fortennederland.nl

Kaarten: Pien Grafisch Gezien
& Open Street Map

Datum: juli 2026

Deze Routegids is geproduceerd door Stichting Forten Nederland in opdracht van de 13 partners uit het Pact van Loevestein, onderdeel van Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies.

Disclaimer: Ondanks de aandacht die besteed is aan de samenstelling van deze routegids, kan het zijn dat de gegevens inmiddels niet meer volledig of actueel zijn.

**HOLLANDSE
WATERLINIES**
UNESCO WERELDERFGOED

HET VERHAAL VAN DE HOLLANDSE WATERLINIES

HET GROOTSTE GEHEIM VAN NEDERLAND

Midden in het landschap duiken ze plots voor je op: de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Samen met dijken, sluizen, kanalen en bunkers vormen zij een ingenieus systeem dat ons land in oorlogstijd moest beschermen tegen vijandelijke troepen.

In tijden van oorlog werd **met opzet land onder water gezet**. Zo kon de vijand uit het oosten worden tegengehouden. Een laagje water van ongeveer vijftig centimeter was voldoende: te diep voor soldaten, paarden en voertuigen om doorheen te gaan, maar weer te ondiep voor boten om overheen te varen. Het is **het grootste verdedigingswerk van Nederland**, maar ligt verscholen in het landschap. Daarom wordt de Nieuwe Hollandse Waterlinie het grootste geheim van Nederland genoemd. Ze is er wel, maar je ziet haar (bijna) niet!

Lange tijd mocht er niet worden gebouwd in het gebied dat onder water zou worden gezet. Daardoor ontstond een open landschap van natuur, inundatiekanalen en weilanden. Op de fiets of wandelend kun je, met al je zintuigen, dit mooie gebied ervaren. De forten geven **historische verdieping** aan een tocht. Want bezoek een fort, werk of batterij, en je wandelt zo de geschiedenis binnen. Daarnaast zijn er vaak leuke fortterrassen en is er op cultureel-historische gebied altijd wat te beleven.

VAN LEK TOT BIESBOSCH

Restaurant en B&B Fort Vuren

In deze routegids vind je **10 mooie wandel- en fietsroutes** in de Nieuwe Hollandse Waterlinie van de Lek bij Vianen en Culemborg tot aan de Brabantse Biesbosch. Deze streek is één van de **meest karakteristieke streken van ons land** met rivieren, boomgaarden, prachtige bloesem in het voorjaar en vol heerlijk fruit in de zomer. Je vindt hier ook landgoederen, kastelen en natuurlijk forten, bunkers, sluizen en andere waterwerken. Wil je hier langer dan één dag genieten? Blijf dan logeren in een sfeervolle B&B, camping of forthut op één van de forten!

Bekijk meer routes, de leukste overnachtingsmogelijkheden en andere activiteiten op hollandsewaterlinies.nl.

UNESCO WERELDERFGOED

De Hollandse Waterlinies bestaat uit de historische linies Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam. De Stelling van Amsterdam werd al in 1996 UNESCO Werelderfgoed. In juli 2021 is de Nieuwe Hollandse Waterlinie daaraan toegevoegd. Samen zijn ze nu UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Hiermee wordt wereldwijd erkend hoe de linies een uniek samenspel zijn van het landschap, het water en de forten. Werelderfgoed word je niet zomaar, daarvoor moet je uniek en onvervangbaar in de wereld zijn. En dat zijn de Hollandse Waterlinies.

Werk aan het Spoel

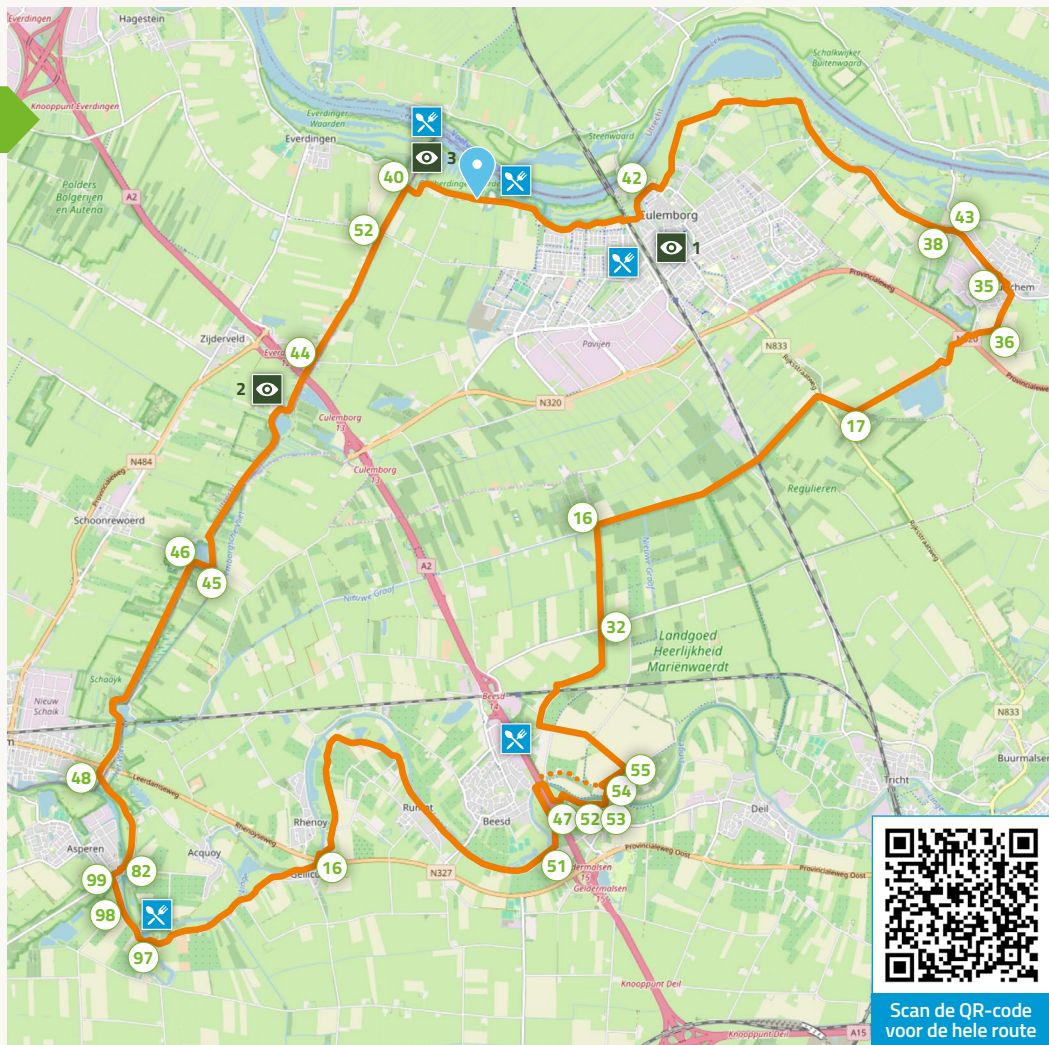
Deze linieroute voert je langs tastbare herinneringen aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals de tankversperring bij de Goilberdingerdijk, Fort Everdingen, de kraanbrug bij de Diefdijk, groepsschuilplaatsen en een wapenplaats bij Asperen.

Vanaf Culemborg fiets je via het dorpje Beusichem en natuurgebied de Regulieren naar Landgoed Mariënwaerdt; een familielandgoed van ruim 900 hectare aan de rand van het Betuwse dorp Beesd. Goed, zover ben je nog niet, maar even snel rondkijken op dit eeuwenoude domein is zeker de moeite waard.

Via landelijke wegen en kronkeldijken kom je door verstilde dorpjes als Rhenoy en Acquoy, bekend van de 'Betuwse toren

van Pisa' (fotomomentje). Stap bij Fort bij Asperen even van de fiets en bekijk het oude torenfort dat voorzien is van een kleurrijke moderne glaskoepel, een bijzonder contrast.

De fietstocht wordt vervolgd via de middeleeuwse Diefdijk. Terug bij Werk aan het Spoel schuif je aan bij het restaurant met overdekt terras van Caatje aan de Lek. Geniet met een prachtig uitzicht van heerlijke Italiaanse koffie, een smakelijke lunch of de populaire plukplank.

Startpunt/Eindpunt

Werk aan het Spoel,
Goilberdingerdijk 40, Culemborg

Bezienswaardigheden

1. Elisabeth Weeshuis Museum,
Herenstraat, Culemborg
2. Diefdijk met groepsschuilplaatsen,
kanonkazemat, geschutsbatterijen en
doorgezaagde bunker (Bunker 599)
3. Fort Everdingen, Noodweg 2 Everdingen:
iedere zondag om 14.00 uur historische
rondleiding

Horeca

- Caatje aan de Lek (Werk aan het Spoel),
Goilberdingerdijk 40, Culemborg
- De Stapelbakker, Oude Waag 21, Beesd
- Fort bij Asperen, Langendijk 60, Acquoy
- Fortbrouwerij Duits en Lauret (Fort Everdingen),
Noodweg 2, Everdingen

Knooppunt

Deze route kent een fietstocht boven en onder de Lek. De totale fietstocht Water als Wapen (93 km) kan als tweedaagse tocht met een overnachting worden gedaan. Of verken de route in losse etappes. De routes voeren langs de fietsknooppunten door de Kromme Rijnstreek en het gebied Tussen Lek & Linge. Je kunt starten op elk willekeurig knooppunt.

Fort bij Asperen

Als je van water houdt, fiets dan de Lingewaalroute, een tocht die dwars door het waterlinielandschap voert, langs de Linge en de Waal mét uitzicht op Slot Loevestein. En maar liefst drie forten onderweg: Fort bij Asperen, Fort Vuren en GeoFort.

Vanaf begin (en eindpunt) De Schildkamp in Asperen fiets je na Leerdam langs de Glasfabriek en steek je bij het voetveer over naar Heukelum. Een sfeervol dorp met 17e- en 18e-eeuwse gebouwen en boerderijen. De oude stadsmuren liggen onder de met gras bedekte taluds rond de stad, omzoomd door een gracht.

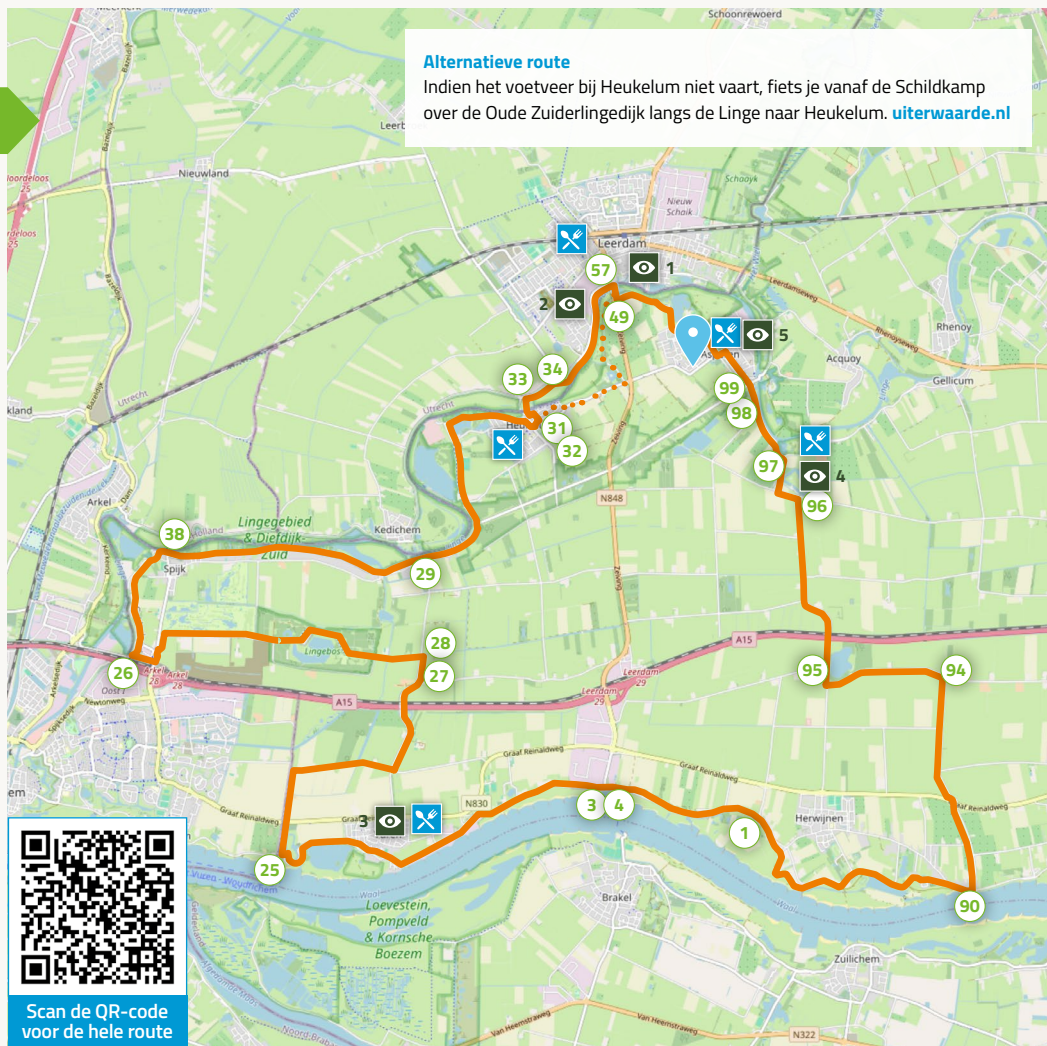
De route volgt daarna de Linge. De Linge is de langste rivier binnen Nederland, een

volle 108 kilometer lang. Zo sereen als hij nu stroomt, ooit was dit een woeste stroom die regelmatig Gorinchem onder water zette.

Neem het ervan op Fort Vuren: het terreplein-terras van de Fortwachterij lonkt. Zomers is de forttoeren ook te beklimmen. Via de Waal fiets je terug langs GeoFort en Fort bij Asperen.

Alternatieve route

Indien het voetveer bij Heukelum niet vaart, fiets je vanaf de Schildkamp over de Oude Zuiderlingendijk langs de Linge naar Heukelum. [uiterwaarde.nl](https://www.uitwaarde.nl)

Startpunt/Eindpunt

TOP De Schildkamp,
Leerdamseweg 44 Asperen

Bezienswaardigheden

1. Glasblazerij, Zuidwal, Leerdam
2. Nationaal Glasmuseum,
Lingedijk 28, Leerdam
3. Fort Vuren, Waaldijk 29, Vuren
4. GeoFort, Nieuwe Steeg 74, Herwijnen
5. Fort bij Asperen, Langendijk 60, Acquoy

Horeca

- De Schildkamp, Leerdamseweg 44, Asperen
- Café de Zwaan, Gasthuisstraat 36, Heukelum
- De Lielvinge (Lingebos), Haarweg 6, Vuren
- Fort Vuren, Waaldijk 29, Vuren
- GeoFort, Nieuwe Steeg 74, Herwijnen
- Fort bij Asperen, Langendijk 60, Acquoy

Knooppunt

WATERLINIE IN DE VESTINGDRIEHOEK

 36,1 / 56,8 km

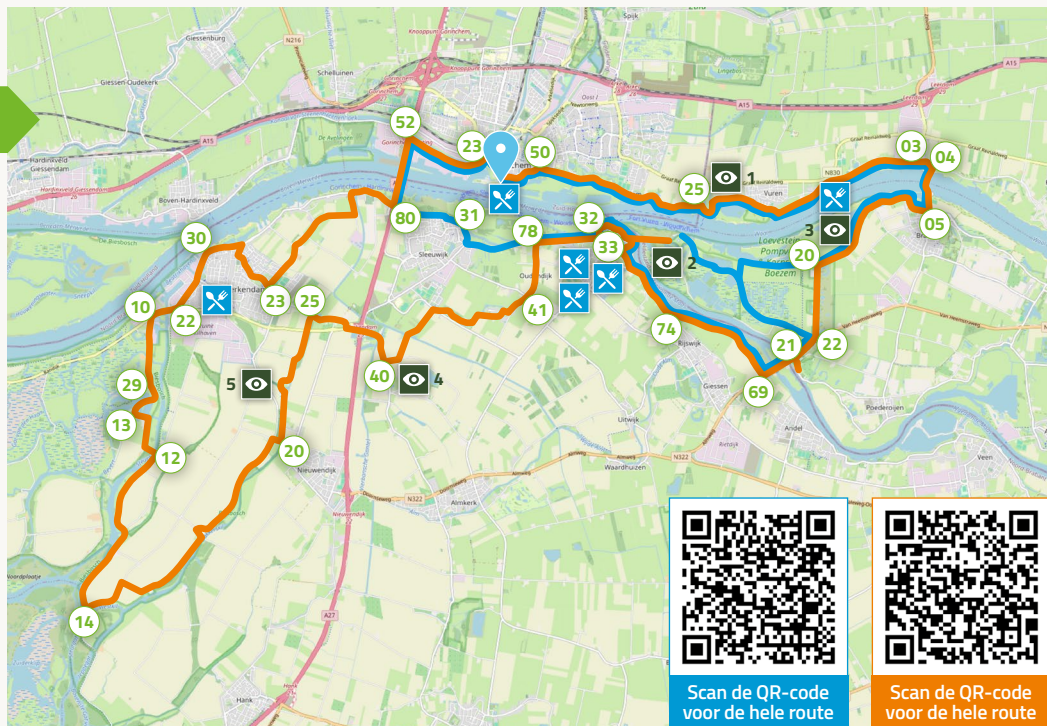
Fort Bakkerskil

De forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn verborgen parels in het landschap. Met de beide fietsroutes in de Vestingdriehoek ontdek je de forten en vestingen in het zuiden van de waterlinie. Gorinchem is het perfecte startpunt voor mooie fietstochten langs de rivieren. Met de vele fiets- en voetveren steek je het water over.

De Vestingdriehoekroute (36,1 km) voert je vanuit Gorinchem naar Fort Vuren, met dit fort werd de Vestingdriehoek in de 19e eeuw versterkt. Net voorbij Vuren steek je de Waal over naar het imposante Slot Loevestein, een vesting in de Oude én de Nieuwe Hollandse Waterlinie en vervolgens fiets je naar het pittoreske vestingstadje Woudrichem. Door de lengte van de route houd je genoeg tijd over om af te stappen om het unieke erfgoed uitgebreid te ontdekken.

Met de Waterlinieroute (57 km) fiets je na Woudrichem door naar de Batterij van Poederoijen, Fort Altena en Fort Bakkerskil. Op bijna alle locaties zijn heerlijke terrassen om even bij te komen met een lunch, koffie of drankje. Op Fort Bakkerskil kan je zelfs overnachten in een luxe B&B kamer.

Zie riveer.nl voor actuele vaartijden en prijzen.

Startpunt/Eindpunt

TOP Buiten de Waterpoort 19, Gorinchem

Bezienswaardigheden

1. Fort Vuren, Waaldijk 29, Vuren
2. Slot Loevestein, Loevestein 1, Poederroijen
3. Batterijen van Brakel en Poederroijen
Maasdijk 84a, Poederroijen
4. Fort Altena, Tol 8, Werkendam
5. Fort Bakkerskil, Kildijk 143, Nieuwendijk

Horeca

- Brasserie de Buurman, Batterij onder Poederroijen, Maasdijk 84a, Poederroijen
- De Pannekoekenbakker, Schapendam 7, Woudrichem
- De Stroming, Stadshaven 6, Woudrichem
- Bodega WouW, Arsenaal 4, Woudrichem
- Restaurant The Touch, Vierlinghstraat 1, Werkendam
- Riva, Buiten de Waterpoort 1b, Gorinchem

Knooppunt

Slot Loevestein

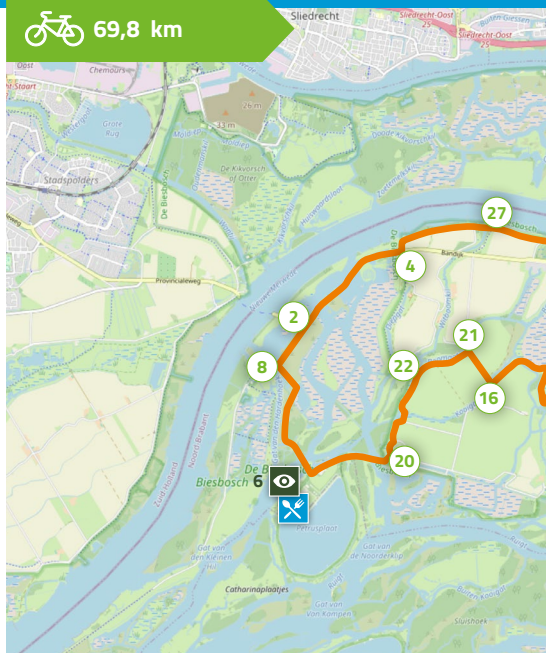
BIESBOSCH FORTENTOCHT

Fiets dwars door geschiedenis en natuur. Ontdek imposante forten, oude vestingstadjes en sluizen van de Hollandse Waterlinies. Geniet onderweg van verhalen, vergezichten en een unieke verdedigingslinie in het groene landschap.

De Biesbosch Fortenroute voert je door het zuidelijke deel van de Hollandse Waterlinies, ook wel de Biesboschlinie genoemd. De route begint in Woudrichem, een vestingstadje, dat met zijn oude stadsmuren, poorten en middeleeuwse toren zijn historische karakter heeft behouden. Onderweg kom je langs vier indrukwekkende forten en twee inundatiesluizen. Het zijn kenmerkende onderdelen van de waterlinie, die na 1815 is aangelegd.

De tocht brengt je ook door de Noordwaard, een voormalige polder die nu bij hoge waterstanden kan onderstromen, zodat Gorinchem en Dordrecht het droog houden. Het is het domein van vogels, vissen, bevers en halfwilde koeien. In de noordwestelijke hoek, tegen de rivier aan, vind je het imposante landschapskunstwerk 'De wassende maan'. Het heeft de vorm van een labyrint en is maar liefst vier hectare groot.

 69,8 km

Startpunt/Eindpunt

Schapendam, Woudrichem

Bezienswaardigheden

1. Fort Giessen, Giessensesteeg, Giessen
2. Uitwijkse Molen, De Roef 4, Woudrichem
3. Zandwijkse Molen, Uppelsesteeg 3, Sleeuwijk
4. Fort Altena, Tol 8, Werkendam
5. Fort Bakkerskil, Kildijk 143, Nieuwendijk
6. Biesbosch MuseumEiland, Hilweg 2, Werkendam

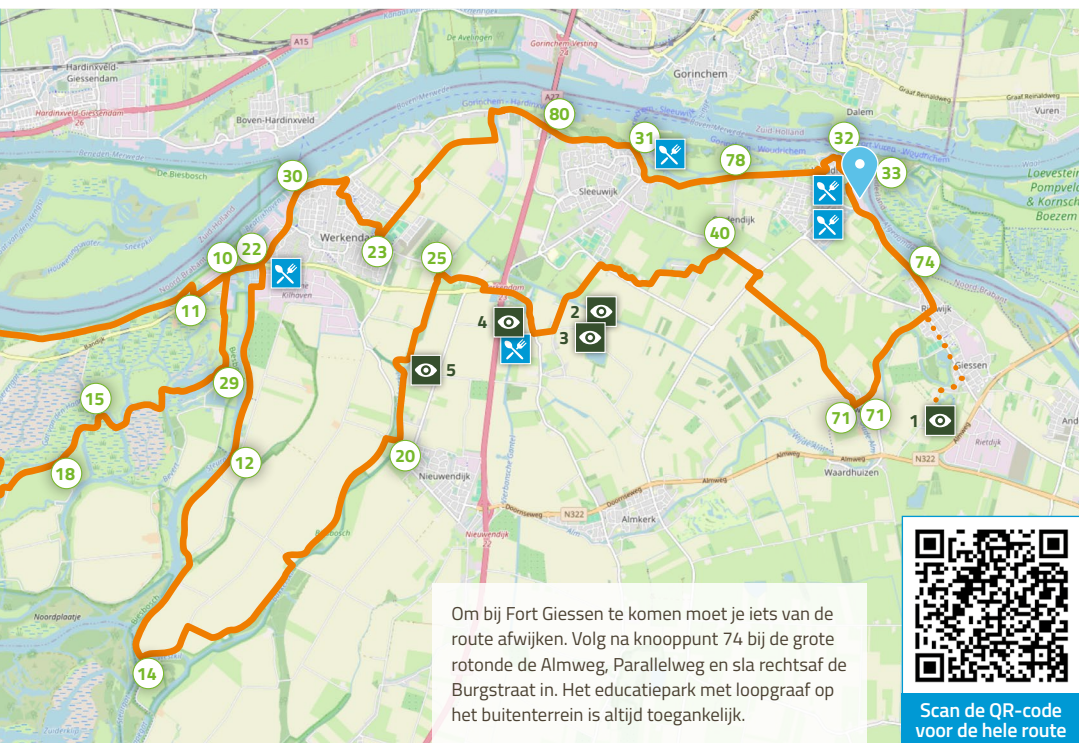

Horeca

- Fort Altena Brasserie, Tol 8, Werkendam
- Museumcafé Biesonder, Hilweg 2, Werkendam
- The Touch by Waterman Culinaire, Vierlinghstraat 1, Werkendam
- Brasserie Boven de Rivieren, Hoekeinde 24, Sleeuwijk
- Corrie's Hoekske, Kerkstraat 9/21, Woudrichem
- Bodega WouW, Arsenaal 4, Woudrichem

22

Knooppunt

RONDJE PONTJE PANNERDEN

Tijdens deze fietstocht door het Nationaal Landschap De Gelderse Poort steek je maar liefst twee rivieren en een kanaal over met een veerpontje: de Waal, het Pannerdensch Kanaal en de Rijn.

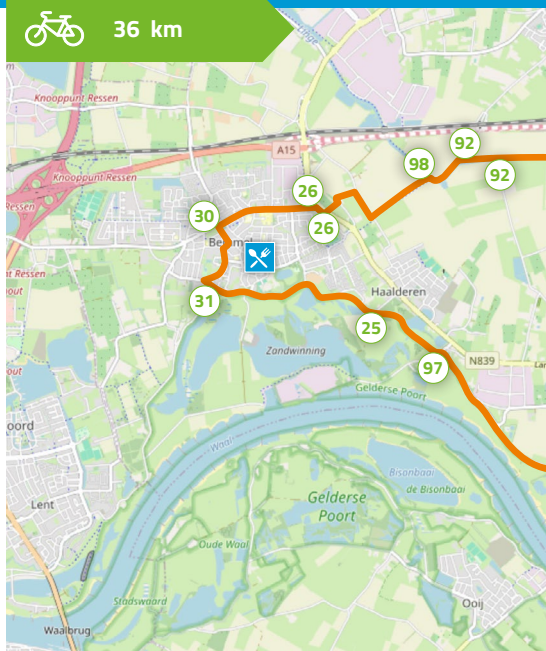
Vanaf Gendt fiets je over de Waaldijk naar Doornenburg. Op het kasteel is de tv-serie Floris opgenomen. Iets verderop stap je op het eerste pontje van deze tocht en steek je de Waal over naar de Millingerwaard. Hier zwaait de natuur de scepter. Je komt langs moerassen, ruigten en ooibossen.

Met het tweede pontje steek je de Rijn over. Het recreatiegebied De Bijland nodigt uit om te picknicken en te zwemmen. En dan sta je alweer voor het derde pontje, die je over het Pannerdensch Kanaal brengt. Het loont de moeite om even van de route af te wijken om een bezoek te brengen aan Fort Pannerden. Je fietst langs de Linge en via Bemmelen kom je weer bij Gendt.

Let op: kijk voor de vaartijden van de pontjes op kievitsveerdiensten.com en veerdienstdoornenburg.nl.

36 km

Startpunt/Eindpunt

Camping Waalstrand, Waaldijk 23, Gendt

Bezienswaardigheden

1. Kasteel Doornenburg, Kerkstraat 27, Doornenburg
2. Gendtse Waard
3. Millingerwaard
4. Recreatiegebied Bijland
5. Fort Pannerden, Waaldijk 1, Doornenburg (ook horeca)

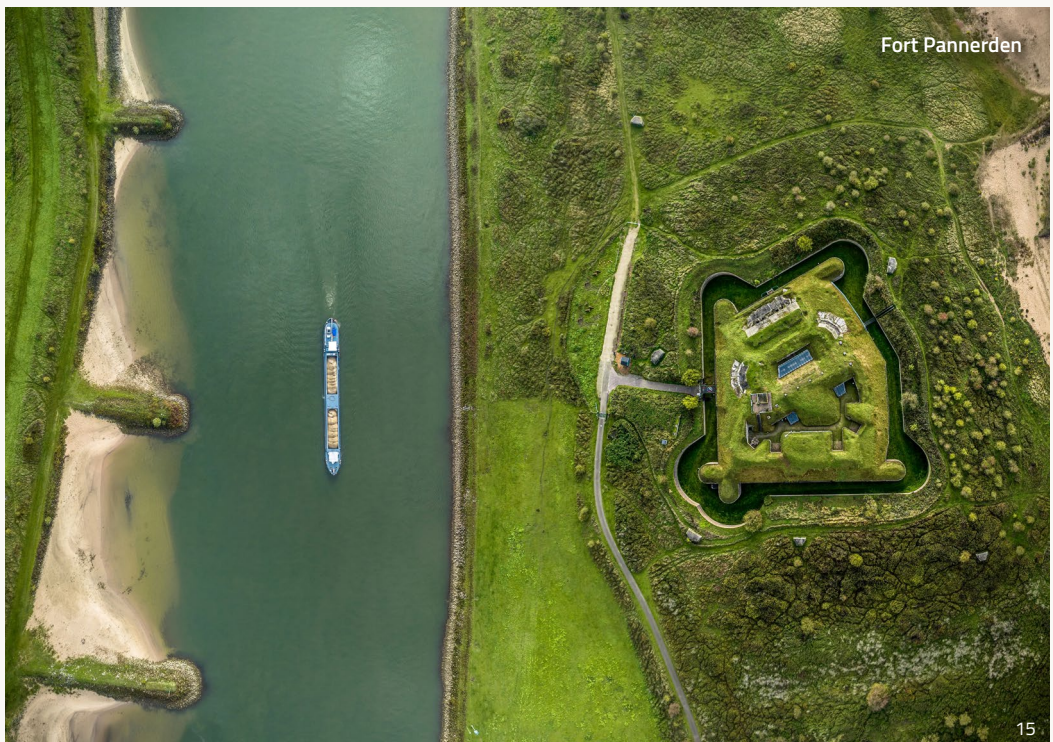
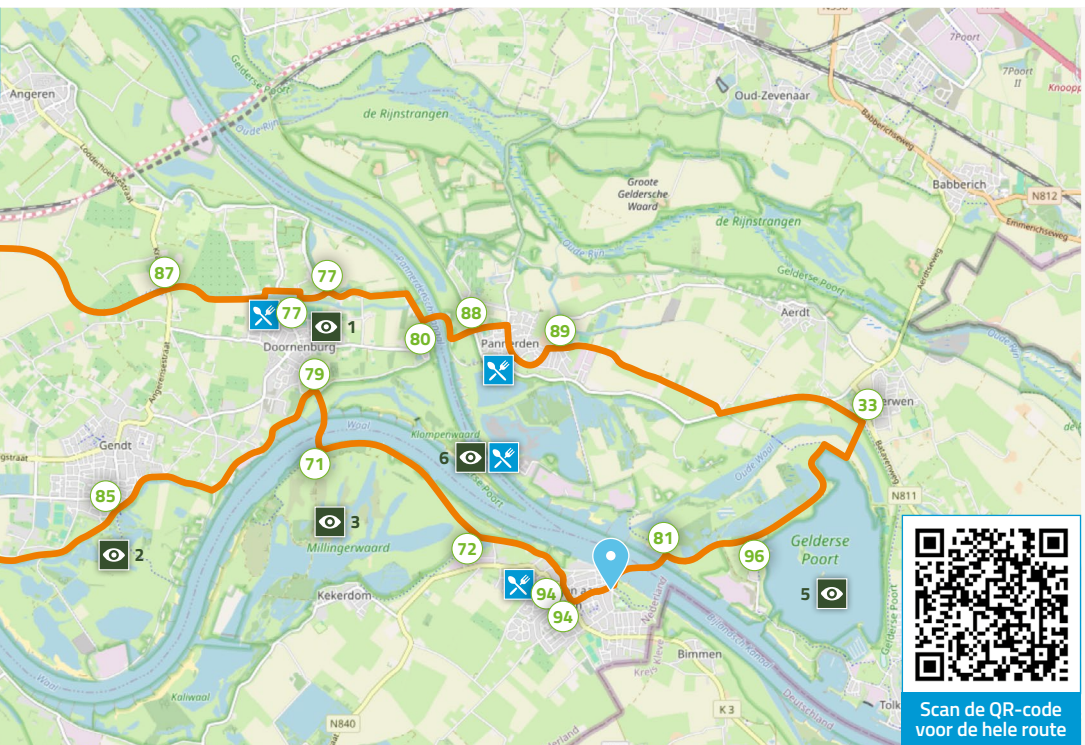

Horeca

- Herberg De Doornenburg, Kerkstraat 27a, Doornenburg
- Grand Café De M'Ooije Waard, Sint Willibrordstraat 20, Millingen aan de Rijn
- Café-Zalencentrum De Dijk, Kerkstraat 6, Pannerden
- Het Wapen van Bemmelen, Dorpsstraat 52, Bemmelen

Knooppunt

RONDJE LINIEPONTJE

10 km

Liniepont

“Denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag door oneindig laagland gaan”, dichte Hendrik Marsman. Dit is zeker van toepassing op deze route, waar de Lek maar liefst twee keer overgestoken wordt.

Dit is echt een seizoensroute, want de gehele wandeling, mét waterliniepontje, kan alleen in het voorjaar en de zomer gewandeld worden. Het fiets- en voetveer vaart van mei t/m september tussen Werk aan het Spoel, Werk aan de Groeneweg en Fort Everdingen.

Na het eerste pontje passeer je Werk aan de Groeneweg, een uniek bewandelbaar loopgravenstelsel verscholen achter een decor van hoogstamfruitbomen. Je vindt er kleine betonnen kazematten die

fungeerden als eenmansposten én wat grotere piramidevormige bunkers (de groepsschuilplaatsen). Kinderen kunnen dit verdedigingswerk ontdekken met een beleefroute (van circa 2 km) onder leiding van soldaat Vendrik.

Na een wandeling door De Steenwaard vaar je terug richting Culemborg en kan je bij Werk aan het Spoel (gebouwd ter bescherming van de waaiersluis), op het terras plaatsnemen.

Werk aan de Groeneweg

Startpunt/Eindpunt

Werk aan de Groeneweg, Schalkwijk.
Je kunt de wandeling ook starten bij station Culemborg.

Bezienswaardigheden

1. Werk aan de Groeneweg, Schalkwijk
2. De Steenwaard (uiterwaardengebied), Schalkwijk
3. Werk aan het Spoel
4. Sluizenstelsel Fort Everdingen
5. Fort Everdingen, Noodweg 2, Everdingen

Horeca

- Caatje aan de Lek (Werk aan het Spoel), Goilberdingerdijk 40 in Culemborg
- Restaurant op de Haven, De Helling 7, Culemborg
- Fort Everdingen, Noodweg 2, Everdingen

Let op: zomerroute, check de vaartijden op [liniepont.nl](https://www.liniepont.nl).

Beersluis Fort Everdingen

Ontdek het schitterende buitengebied van Culemborg. Over historische dijken wandel je langs weilanden, de uiterwaarden van de Lek en het stoere Fort Everdingen. Stevige schoenen aan, rugzak op en gaan!

De wandeling begint bij Werk aan het Spoel, een culturele ontmoetingsplek waar vaak een artist in residence verblijft. Je kunt er ook volop streekproducten proeven, in het restaurant Caatje aan de Lek. Door de uiterwaarden van de Lek wandel je vervolgens richting Fort Everdingen, de thuishaven van bierbrouwerij Duits & Lauret.

De route volgt de eeuwenoude Diefdijk, die de grens vormt tussen Utrecht en Gelderland, en deel uitmaakte van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Daarna

duik je de polder in. Dit hele gebied kon bij oorlogsdreiging onder water worden gezet. Je wandelt langs een betonnen kogelvanger van een oude schietbaan, die tijdens de mobilisatie in 1939-1940 is aangelegd.

De wandeling is een Klompenpad, bewegwijzerd met groene markering in de vorm van een klomp. Hij is zowel links- als rechtsom te volgen. Er is een optie om de route in te korten of te verlengen tot 11 of 18 kilometer, zie klompenpad.nl. Sommige delen kunnen in natte perioden modderig zijn, dus trek stevige schoenen aan.

Markering

Dit klompenpad is bewegwijzerd met een **groene** markering in de vorm van een klomp. De route is in twee richtingen gemarkeerd, zodat je de route zowel links- als rechtsom kunt wandelen.

Tip!

Je kunt deze route ook inkorten. Via de stippellijn wandel je 11 km. Sla je de onderste lus over, wandel je 15 km.

Scan de QR-code voor de hele route

Startpunt/Eindpunt

Werk aan het Spoel, Goilberdingerdijk 40, Culemborg

Bezienswaardigheden

1. Werk aan het Spoel, Goilberdingerdijk 40, Culemborg
2. Fort Everdingen, Noodweg 2, Everdingen
3. Diefdijk, Leerdam
4. De Zandput, Rietveldseweg, Culemborg
5. Kogelvanger Werk aan het Spoel, Goilberdingerdijk, Culemborg

Horeca

- Caatje aan de Lek (wo t/m zo vanaf 11 uur), Goilberdingerdijk 40a, Culemborg
- Fortbrouwerij Duits & Lauret (vr t/m zo), Noodweg 2, Everdingen

Knooppunt

PONTJESROUTE LOEVESTEIN

 12,3 km

Op en top Nederlands rivierenlandschap. Dat is waar Pontjesroute Loevestein je op trakteert. Je wandelt over dijken en door uiterwaarden. Onderweg kom je langs aansprekende verdedigingswerken.

Je wandeling begint in het knusse vestingstadje Woudrichem. Hier komen de Maas en de Waal bij elkaar en stromen ze samen verder als de Boven-Merwede. Een veerpont zet je over de Afgedamde Maas, waarna je verder wandelt naar Slot Loevestein uit 1361. Bij het kasteel pak je de volgende pont, die je over de Waal zet. De tocht gaat verder over de Waaldijk naar Gorinchem. De ANWB riep deze stad in 2021 uit tot Allermooiste Vestingstad van ons land. In Gorinchem

pak je weer een veerpont, die je terugbrengt naar Woudrichem.

Let op: vanaf Gorinchem kun je van oktober t/m april op zondag niet naar Woudrichem varen. Voor het traject Gorinchem of Woudrichem naar Slot Loevestein is er op de dagen dat er geen reguliere veerdienst vaart een goedkope watertaxi beschikbaar. Het pontje tussen Slot Loevestein en Fort Vuren vaart alleen in de zomermaanden. Kijk voor de vaarregeling op riveer.nl.

Startpunt/Eindpunt

De Pannekoekenbakker, Schapendam 7, Woudrichem

Bezienswaardigheden

1. Vesting Woudrichem
2. Slot Loevestein, Loevestein 1, Poederoijen
3. Fort Vuren, Waaldijk 29, Vuren
4. Dalemsluis, Merwededijk, Gorinchem

Horeca

- De Pannekoekenbakker, Schapendam 7, Woudrichem
- Fort Vuren, Waaldijk 29, Vuren
- Hotel & Restaurant Karel, Buiten de Waterpoort 2a, Gorinchem
- Restaurant élan, Buiten de Waterpoort 3, Gorinchem
- Restaurant de Stroming, Stadshaven 6, Woudrichem
- Bodega WouW, Arsenaal 4, Woudrichem

22 Knooppunt

Scan de QR-code voor de hele route

RONDJE WOUDRICHEM

 13,9 km

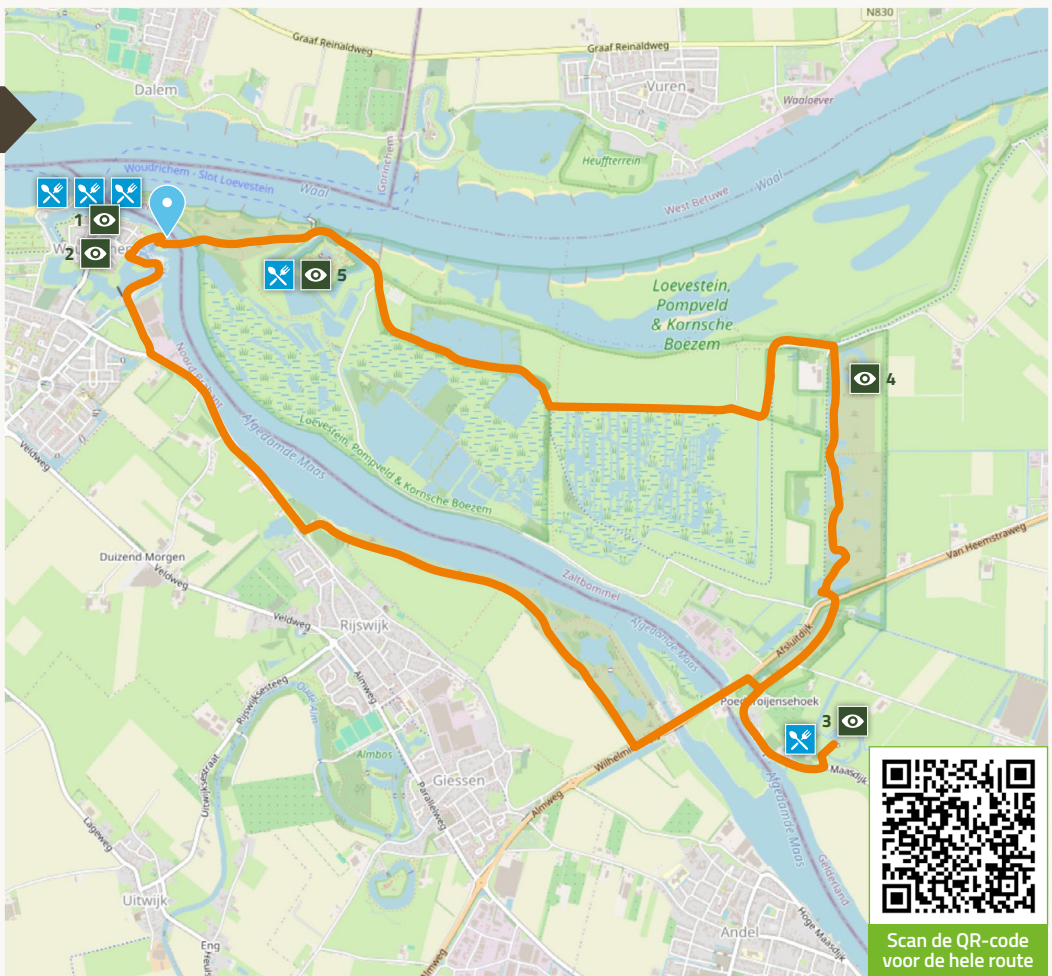
Batterij onder Poederoijen

Wandel door het groene linielandschap met rivierzichten, historische dijken en natuurlijke uiterwaarden. Rondje Woudrichem is een afwisselende tocht vol natuur en historie.

Vanuit het vestingstadje Woudrichem loop je langs de Afgedamde Maas. Via de Struikwaard kom je bij de Wilhelminasluis, waar je de Maas oversteekt en bij de Batterij onder Poederoijen komt. Net als de Batterij onder Brakel iets verderop, maakte dit verdedigingswerk onderdeel uit van de Hollandse Waterlinies. De batterijen waren voorposten van Slot Loevestein en vesting Woudrichem. Tussen beide batterijen

wandel je over de Poederoijensehoek, een mooi pad langs watertjes, notenbomen en schuilplaatsen. Vanaf Batterij onder Brakel passeer je de uiterwaarden, waar runderen en konikpaarden de dienst uitmaken. Vrij snel na Slot Loevestein zet de pont je weer in Woudrichem af.

Let op: kijk voor info over de pont Loevestein-Woudrichem op voetveerwoudrichem.nl.

Startpunt/Eindpunt

Janus Baks Bastion, Hoogstraat 56, Woudrichem

Bezienswaardigheden

1. Sint-Martinuskerk, Kerkstraat 35, Woudrichem
2. Visserij- en Cultuurhistorisch Museum, Kerkstraat 41, Woudrichem (dit museum is tijdelijk gesloten, check de openingstijden op de website)
3. Batterij onder Poederroijen, Maasdijk 84a, Poederroijen
4. Batterij onder Brakel, Nieuwendijk, Brakel
5. Rijksmuseum Slot Loevestein, Loevestein 1, Poederroijen

Horeca

- Bistro de Veste, Hoogstraat 19a, Woudrichem
- Brasserie De Buurman, Maasdijk 84a, Poederroijen
- Taveerne Slot Loevestein, Loevestein 1, Poederroijen
- 't Koffiehûske, Rijkswal, Woudrichem (open van april tot november)
- Bodega WouW, Arsenaal 4, Woudrichem

Scan de QR-code voor de hele route

BELEVINGSROUTE FORT PANNERDEN

1,5 km

Met een routeboekje in de hand vol aanwijzingen maak je een leerzame wandeling door de ruige natuur van de Klompenwaard rondom Fort Pannerden. Je krijgt informatie over waard, fort en omgeving. Voor jong en oud (kinderen altijd onder begeleiding van een volwassene).

Op het uitzichtpunt zie je meteen waarom Fort Pannerden zo belangrijk was: als de vijand het Pannerdensch Kanaal zou afdammen, kon er niet genoeg water naar de Hollandse Waterlinies stromen. Tijdens de route leer je verschillende onderdelen van het verdedigingswerk kennen, zoals de gracht, bunkers en een radarstation. Het bijzondere van het fort is dat het midden in een natuurgebied ligt. Er grazen konikpaarden en rode geuzen,

een runderras dat het hele jaar buiten kan leven. In het meertje zwemmen eenden en andere watervogels. In de struiken en bomen zitten weer andere vogels, zoals vinken en uilen. En als je een blauwe flits langs ziet komen, dan is dat een ijsvogel. Onderweg kun je allerlei sporen tegenkomen. Herken jij de pootafdruk van een haas of een bever? Het routeboekje is bij de toegangsprijs inbegrepen.

Startpunt/Eindpunt

Fort Pannerden, Waaldijk 1, Doornenburg

Bezienswaardigheden

1. Uitzichtpunt
2. Gracht
3. Kazemat
4. Radarstation
5. Konikpaarden/Rode geuzen

Horeca

- Fort Pannerden heeft een buitenterras en een café-restaurant met een kleine kaart

LANGS LINGE EN WATERLINIE (40 KM)

Arrangement Happen & Trappen

Trap mee langs de rivier de Linge en door idyllische dorpjes. Aanschouw de Betuwse toren van Pisa en Fort bij Asperen en kom helemaal tot rust. Geniet van het gevoel en fiets verder door de kleurrijke Betuwe én vestingstad Gorinchem. Je start met koffie en gebak, onderweg geniet je van een 4-gangen diner bij de leukste horecalocaties. happenentrappen.nl

FIETS 2-DAGSE WATER ALS WAPEN

Met de route Water als Wapen fiets je door een slim ingericht landschap ten noorden en ten zuiden van de Lek.

Je volgt groene inundatievelden, dijken en indrukwekkende forten. De fietstocht Water als Wapen kan als tweedaagse tocht met een overnachting worden gedaan. Of verken de route in losse etappes; ze voeren langs de fietsknooppunten door de Kromme Rijnstreek en het gebied Tussen Lek & Linge.

routesinutrecht.nl/wateralswapen

PODCAST OVER HET WATER

Over Het Water is een meeslepende podcast over de Hollandse Waterlinies, waarin je kennismaakt met boeren, burgers, veldheren en vrijdenkers – mensen die de strijd aangingen voor hun vrijheid. Journaliste en tijdreiziger Mara van Dijk neemt je mee in hun verhalen. Je wordt ondergedompeld in een zintuiglijke luisterreis, waarin de geschiedenis tot leven komt. De podcast (17 minuten) beluister je op Spotify.

CULEMBORG

De historische stad van Culemborg bestaat al sinds het jaar 1318 en is omgeven door uiterwaarden, de Betuwe en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een vrijstad in hart en nieren: eigenzinnig, ondernemend, gastvrij en duurzaam. Geniet van de eeuwenoude straten, bijzondere winkels, mooie restaurants en terrassen, o.a. op de Markt, Varkensmarkt en bij de haven. **Toeristisch Informatiepunt Culemborg, Oude Vismarkt 4**

ONTDEK DE BIESBOSCHLINIE

In het noordwesten van Noord-Brabant ligt de Biesboschlinie. Op dit eiland speelt water al eeuwenlang de hoofdrol. Visrechten lieten Woudrichem bloeien, getijden en overstromingen vormden Nationaal Park De Biesbosch en de Hollandse Waterlinies, UNESCO Werelderfgoed, nam water als bondgenoot in de verdediging van het land. Eeuwenoud erfgoed en prachtige natuur maken dit gebied tot een ware belevenis. **biesboschlinie.com**

GORINCHEM

Vanwege haar stadswallen, imposante kanonnen en molens is Gorinchem een geliefde bestemming. Op de Grote Markt in het stadscentrum pak je een terrasje. Gorinchem maakte als vestingstad onderdeel uit van zowel de Oude als de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het heeft maar liefst 10 grote bastions en is een van de mooiste bewaarde vestingen van Nederland. **[VWW Mooi Gorinchem, mooigorinchem.nl](https://www.mooigorinchem.nl)**

